

**АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ
СӨЙЛЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ
МАҚСАТЫНДА ТИІМДІ ӘДІСТЕР МЕН
ЖАТТЫҒУЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ**

МЕЙРХАНОВА ГУЛНАР ТОЛЕУГАЗЫЕВНА

Copyright © 2020 by iksad publishing house
All rights reserved. No part of this publication may
be reproduced, distributed,
or transmitted in any form or by
any means, including photocopying, recording, or
other electronic or mechanical methods, without the
prior written permission of the publisher,
except in the case of
brief quotations embodied in critical reviews and
certain other noncommercial uses permitted by
copyright law. Institution Of Economic Development
And Social Researches Publications®
(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)
TURKEY TR: +90 342 606 06 75
USA: +1 631 685 0 853
E mail: iksadyayinevi@gmail.com
www.iksad.net
www.iksad.org.tr www.iksadkongre.org
It is responsibility of the author to abide by the
publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2020©

ISBN:

January / 2020
Ankara / Turkey

Бұл мақалада ағылшын тілін оқыту арқылы оқушыларды шетел тілін терең меңгерту, пәнге деген қызығушылығын арттыру. Бүгінгі күннің талабы, шет тілінде оқытушының лексикалық материалды белсенді түрде меңгеріп сөйлеуде белсенді түрде қолдана білуге үйрету.

Қазіргі таңда өркениетті ел ретінде көптеген шет елдермен қарым - қатынасымыз күннен - күнге нығайып, беделіміз артып келеді. Бұл шетел тілін оқытуды жақсартуды, оны терең меңгертуді талап етеді. Ал, оқытуды жақсарту дегеніміз оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыру. Бүгінгі күннің талабы, шет тілі оқытушысының

алдына қойған мақсаты тіл үйренушілерді шет тілінде сөйлету болғандықтан, оқытушы шет тіліне үйретудің түрлі әдістерін сұрыптай келе, оның ішіндегі ең тиімдісін өз сабағында қолдануды басты міндет деп біледі. Дегенмен, шетел тілін меңгертуде көптеген қиыншылықтар кездесетіні белгілі. Солардың бірі – оқушылардың ағылшын тілінде сөйлеу дағдыларын дамыта отырып мәтін мазмұнын баяндау немесе шетел тілінде өз ойын айту. Мектептерде ағылшын тілін оқытудың негізгі элементтерінің бірі – сөздік жұмысын жүргізу. Ол оқушылардың сөздік қорын байытуда ерекше орын алады. Сөздік жұмысын

ұйымдастырудың басты қағидасы – оқушының лексикалық материалды белсенді түрде меңгеріп, сөйлеу тілінде оларды бекітіп, сөйлеуде белсенді түрде қолдана білуге үйрету негізінде қалыптасады. Ғалымдардың зерттеуінше, бала жас кезінде тілді қиналмай әрі еркін меңгеретіндігін ескерсек, мемлекетімізде ағылшын тілін 1- сыныптан бастап үйретуге назар аударуы – дұрыс талап. Бүлдіршін жаста меңгерілген білімнің іргетасы берік әрі мықты болмақ.

Ал осы берік әрі мықты білімді санаға себелеп, жанға ұялата әри мұғалім Ағылшын тілі пәні мұғалімдері қазіргі кезде ағылшын тілін оқыту сапасын жақсарту мақсатында тіл үйрету саласында әлемдік озық тәжірибелерді, жаңа технологиялар мен әдістерді барынша қолдануда. Ағылшын тілін саналы меңгерту, оны өз деңгейінде қажеттілікке айналдыру, бір жылғы мәселе емес, сондықтан ағылшын тілін оқыту ісімен шұғылданатын мамандар арасында туындайтын, ағылшын тілінде өз ойын ауызша жеткізе алатын, оқушылардың ауызша сөйлеу дағдысын қалай қалыптастыруға болады деген сұрақ туындайды.

Меніңше оқушылардың сөйлеу дағдысы алғашқы сабақтарда-ақ қалыптаса бастайды. Ағылшын тілі сабағында оқушылардың тілін дамыту, білім-білік дағдыларын қалыптастыру, сөйлеуге деген қызығушылығын, белсенділігін арттыру мақсатында жүргізілетін жұмыстарға төмендегідей әдістерді жатқызуға болады:

1. Ауызша әдіс – теория және фактіге негізделген білімді қалыптастыруда, үй тапсырмасын және жаңа сабақты пысықтауда, ережелерді қайталауда пайдаланылады. Нәтижесінде оқушылар ауызша сөйлеу қабілеттерін дамытып ойларын ашық жеткізе алады.

2. Көрнекі әдіс – бақылау қабілетін дамыту, оқылатын

мәселеге ықыласын көтеру және оқу материалының мазмұнын көрнекілік арқылы түсіндіруде қолданылады.

3. Практикалық әдіс – практикалық іскерлік пен әдетті дамыту үшін және тақырып мазмұнына сәйкес практикалық жұмыстарды жүргізу үшін түсіндірілген материалды оқушылардың қаншалықты меңгергенін бақылау үшін пайдаланылады. Оқушылардың белсенді жұмыс жасауына жақсы септігін тигізеді.

4. Іздену әдісі – өзінше ойлануды және зерттеу қабілеттерін дамыту үшін оқушыларды тақырыпты проблемалық оқытуға әзірлеуде қолданылады

5. Индуктивтік әдіс – қорытынды жасау қабілетін дамыту күрделендіре оқыту үшін, ойлау қабілетін қалыптастыру үшін пайдаланылады

6. Өзіндік жұмыс әдісін – оқу әрекетінде жұмыс істеуде қабілетті дамыту оқу еңбегінде дағдыны қалыптастыруда жеңіл тақырыптарды өз бетінше қолданылады.

7. Ойын әдісі – оқушының сабаққа деген қызығушылығын оятып, белсенділіктерін арттыра түседі, сонымен қатар оқушылардың сөйлеу-білік дағдыларын қалыптастырады. Тапсырмалар:

1. Мәтінді қатесіз, дауыс ырғағын сақтай

отырып оқу;

2. Мазмұнын түсіну;

3. Тірек-сызба сөздері арқылы баяндау;

4. Мазмұнын түсінуі бойыншы сурет салып,
суреттеу;

Келесі жаттығу түрі сөйлеуге үйрету.

Диалогты сөйлеуде оқушылар сұрақ-
жауап,

өтініш айту, нұсқау беру және тағы басқа жұмыстары ретінде қарапайым іс-әрекеттерді жасай алуы тиіс. Балалар бөлік элементтерден жаңа, тұтас жағдай құрай алуы керек. Оқушылар жалпы арнаулы сұрақтарды қоя алуы, әр-түрлі сұрақтарға жауап бере алуы, өтініш, бір нәрсемен келісетінін немесе келіспейтіндігін білдіре алуы керек. Оқушылардың сөйлеу қарқынын өсіру қажет және әр оқушы сөйлегенде бірнеше тіркестерді айтуы қажет.

Қазіргі кезеңде пән мұғалімдерінің

кеңінен қолданып жүрген тілдік жаттығуларының біріне «Warming up» жаттығуын кіргізуге болады. Тілдік жаттығудың мақсаты – сабаққа деген бетбұрыс туғызу. Тілдік жаттығу барысындағы мұғалімнің жылы дауысы, сұрақтардың алдын ала ойластырылып тапсырмалардың дұрыс жоспарлануы мұғалім мен оқушының арасындағы жақсы қарым-қатынас туғызып, алдағы сабақтың нәтижесін жоғарылата түседі.

Шағын шығарма жазу оқушылардың тек жазу, тілді түсіну, сөйлеу қабілеттерін арттырып қана қоймай әр баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуына себеп болады. Бұндай шығармаларды көп уақыт алмай 5 минуттық жазу ретінде өткізу әбден мүмкін немесе үй тапсырмасына беруге болады. Баланың іздену қабілеті дамиды. Бағалауда оқушы жұмысының идеясына, өмірлік тәжірибесін сипаттай білу қабілетіне, мәтіннің құрылымына көбірек назар аударған жөн деп есептеймін.

